

TRIDESET LET VEČERNICE: NAGRAJENA IN NOMINIRANA DELA ZA VEČERNICO 1997–2026

DRAGICA HARAMIJA^{1,2}

¹ Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
dragica.haramija@um.si

² Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Maribor, Slovenija
dragica.haramija@um.si

Večernica je literarna nagrada za izvirno otroško in mladinsko leposlovje, ki se od leta 1997 podeljuje v Murski Soboti v okviru Očesa besede, literarnega festivala pisateljev in pisateljic tovrstnega slovstva. V prispevku so predstavljeni Oko besede, pobuda za nastanek nagrade večernica, temeljna pravila o žiriji in načinu izbora nominiranih in nagrajenega literarnega dela. Osrednji del prispevka je namenjen nagrajenim in/ali nominiranim delom, in sicer kateri avtorji in avtorice so bili največkrat nominirani in/ali nagrajeni z večernico; literarne zvrsti in vrste, ki so najpogostejše zastopane v naboru nominiranih/nagrajenih literarnih del za večernico; predstavljen je razvoj večernice ter njena vloga in pomen za razvoj izvirne slovenske otroške in mladinske književnosti.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2026.1](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2026.1)

ISBN

978-961-299-180-7

Ključne besede:

nagrada večernica,
Oko besede,
nagrajeni ali nominirani
avtorji in avtorice,
literarne vrste nagrajenih
ali nominiranih del,
otroška književnost,
mladinska književnost

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2026.1](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2026.1)

ISBN
978-961-299-180-7

Keywords:

Večernica Award,
Oko besede,
award-winning or
nominated authors,
literary genres of award-
winning or nominated
works,
children's literature,
YA literature

THIRTY YEARS OF THE VEČERNICA AWARD: AWARD-WINNING AND NOMINATED WORKS FOR THE VEČERNICA AWARD 1997–2026

DRAGICA HARAMIJA^{1,2}

¹ University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
dragica.haramija@um.si

² University of Maribor, Faculty of Arts, Maribor, Slovenia
dragica.haramija@um.si

The Večernica Award is a literary award in Slovenia for original children's and young adult (YA) literature, bestowed since 1997 in Murska Sobota as part of Oko Besede (Eye of the Word), a literary festival for writers of this genre. The article presents the Oko Besede Festival, the initiative for creating the Večernica Award, the basic rules regarding the jury and the method of selecting nominated and awarded literary works. The main part of the article is devoted to award-winning and/or nominated works, especially authors who have been nominated for or won the Award multiple times, as well as the literary genres and types most often represented in the selection of nominated/award-winning literary works. Also presented is the evolution of the Večernica Award and its role in the development of original Slovene children's and YA literature.

University of Maribor Press

1 Uvod

Večernica je osrednja slovenska nagrada za otroško in mladinsko leposlovje. Nagrada se podeljuje v Murski Soboti na vsakoletnem srečanju otroških in mladinskih pisateljev **Oko besede**.¹

1.1 Oko besede

Festival je nastal leta 1995 na pobudo Ferija Lainščka in Francija Justa, ki sta srečanje pripravila kot lastnika Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc. Od leta 1996 je Oko besede namenjeno otroški in mladinski književnosti. Leta 2016 je izvedbo literarnega srečanja prevzelo društvo za humanistična vprašanja Argo. Programski vodja festivala je bil med leti 1995 in 2018 Franci Just, od leta 2019 dalje pa Dragica Haramija.²

Srečanje slovenskih pisateljic in pisateljev Oko besede je literarni festival, ki tradicionalno poteka v Murski Soboti, na njem pa se zberejo pisatelji, ki pišejo za otroke in mlade, literarni strokovnjaki, knjižničarji, učitelji in založniki.

Na festivalu so v okviru okroglih miz in simpozijev³ obravnavana aktualna vprašanja otroške in mladinske književnosti, udeleženci srečanja izmenjujejo medsebojne izkušnje in dognanja, pisateljice in pisatelji se predstavljajo na literarnih matinejah v izobraževalnih institucijah, za javnost se izvajajo literarni večeri z udeleženci festivala, razstave knjig v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota, literarne in kritične delavnice za študente in dijake, ekskurzije po Panonski pisateljski poti, ki so namenjene udeležencem festivala kot doprinos h kulturnemu spominu umetniškega ustvarjanja v Prekmurju in širše. Doslej je festivalske vsebine spremljalo že več kot 60.000 ljudi.

¹ Pomembna finančna podpornika festivala sta Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Mestna občina Murska Sobota, finančni pokrovitelj nagrade večernica je časnik Večer.

² Oko besede izvajamo člani društva Argo, Norma Bale, Simona Cizar, Dragica Haramija, Franci Just, Feri Lainšček in Vesna Radovanović (do leta 2025 tudi Darka Tancer-Kajnih).

³ Do leta 2024 je na simpozijih Očesa besede vsebinsko sodelovala revija Otrok in knjiga (in urednica revije Darka Tancer-Kajnih), v reviji je bila objavljena tudi večina prispevkov, ki so bili predstavljeni v Murski Soboti. Od leta 2025 sodeluje z objavami prispevkov revija Sodobnost.

Očesu besede sta posvečeni dve monografski publikaciji, ki so ju soustvarili udeleženci festivala, uredila ju je Vesna Radovanovič: *Kdaj ste umrli?* (2005) in *Srečanja in srečevanja* (2021). V obeh knjigah pisateljice in pisatelji, udeleženci srečanja, obujajo spomine na humorne dogodke z mladimi bralci, prijazne pogovore s kolegi, o pomenu festivala in nagrade, o prijateljstvih, ki so vzniknili prav v Murski Soboti.

Slika 1: naslovnici

Vir: Argo

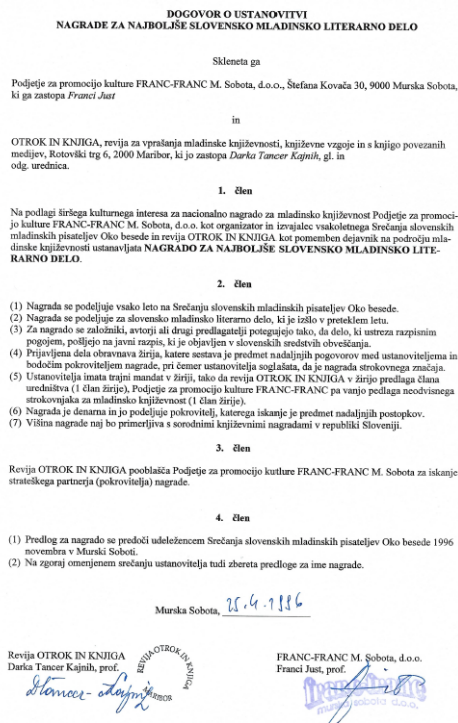
Spletna stran Oko besede (<https://www.okobesede.org/>) vsebuje podatke o srečanju in o večernici; prosto dostopni so video posnetki (npr. film *Nebo nad Panonijo*, 2021; avtorefleksije pisateljev in pisateljic; posnetki podelitev večernice), fotografije s srečanj, plakati in programske knjižice Očesa besede, ki vsako leto bogato poročajo o festivalskih dogodkih in odzivih pisateljev in pisateljic nanje (zavihek festivalsko gradivo). Med drugim so v programski knjižici Očesa besede 2025 objavljene tudi izjave nekaterih pisateljev in pisateljic o pomenu festivala, npr. Marjana Moškrič, ki je prejela večernico že dvakrat, je zapisala:

Na Oko besede imam veliko lepih spominov. Prežeti so s toplino, prijateljstvom, iskrenjem besed in misli. Oko besede je moj zapik, kjer vse drugo izpuhti. Začaralo me je, že od prvega srečanja naprej. Zato se vedno vračam. Znova in znova. Že leta in leta. (Moškrič 2025: 8)

1.2 Večernica

Na prvem srečanju Očesa besede 1996, ki je bilo namenjeno otroški in mladinski književnosti, je bila na pobudo udeležencev festivala ustanovljena nagrada za najboljše slovensko literarno mladinsko delo (slika 2), ustanovila sta jo Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc (ustanovitelj festivala) in revija Otrok in knjiga.

Revijo so leta 1996 izdajale Mariborska knjižnica, Pedagoška fakulteta Maribor in Pionirska knjižnica Ljubljana, enota Knjižnice Oton Župančič.

Slika 2: dogovor o ustanovitvi nagrade

Vir: Argo

Nagrada je bila prvič podeljena leta 1997, izbrano je bilo ime nagrade večernica, in se neprekinjeno že trideset let podeljuje v Murski Soboti na srečanju otroških in mladinskih pisateljev *Oko besede*. Večernica je nagrada za najboljše izvirno slovensko otroško ali mladinsko literarno delo, ki je izšlo v preteklem koledarskem letu.

Pomemben dejavnik pri nagradi je Časopisno-založniško podjetje Večer, danes Večer mediji, d. o. o. Aprila 1997 je bil namreč podpisan *Sporazum o trajnem sodelovanju pri nagradi večernica za najboljše slovensko mladinsko literarno delo* (arhiv Argo) med podjetjem Franc-Franc in časnikom Večer o financiranju nagrade. Tako je Večer že od vsega začetka finančni pokrovitelj nagrade, hkrati pa vsako leto poskrbi za objavo

razpisa o nagradi ter pripravi in izda posebno prilogo Večera, ki je namenjena intervjujem z nominiranimi avtorji in avtoricami, predstavitvi nominiranih literarnih del, vključuje pa tudi utemeljitev za nagrajeno delo v posameznem letu. Celotno prilogo poobjavi (praviloma v zadnji številki tekočega leta) tudi revija Otrok in knjiga.

Blagovna znamka večernica je zaščiten od leta 2000 (Franc-Franc in Otrok in knjiga), od leta 2006 so tretjinski lastniki društvo Argo (do leta 2016 Franc-Franc), revija Otrok in knjiga⁴ (Mariborska knjižnica) in časnik Večer.

O nagradi odloča petčlanska žirija, v kateri imajo svojega predstavnika Argo, društvo za humanistična vprašanja, revija Otrok in knjiga, Večer mediji d. o. o., Društvo slovenskih pisateljev in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije skupaj s Slovensko sekcijo IBBY.

Prvo nagrajeno delo je bila pesniška zbirka Toneta Pavčka z ilustracijami Kostje Gatnika *Majnice, fulaste pesmi*, ki jo je leta 1996 izdala založba Mladika. Prav zato je letošnji plakat Očesa besede, kot poklon prvemu nagrajenemu delu, naslovnica Majnic, ki je hkrati tudi osnova za naslovnico pričujoče znanstvene monografije.⁵

Slika 3: plakat Očesa besede 2026

Vir: Argo

⁴ Do vključno številke 76, letnik 36, 2009, so bile izdajateljice revije Otrok in knjiga Mariborska knjižnica, Pedagoška fakulteta Maribor, Filozofska fakulteta Maribor (od številke 72 do 76) in Mestna knjižnica Ljubljana (kolofon 2009: 4)

⁵ Kamili Volčanšek, imetnici avtorskih pravic po Kostji Gatniku, se zahvaljujemo za dovoljenje za predelavo naslovne ilustracije Majnic.

2 Metode

Prispevek predstavlja literarno bero, ki jo je nagrada večernica prepoznala kot kakovostno leposlovje za otroke in mladino. V tridesetih letih to pomeni 150 naslovov literarnih del.

Raziskovalna vprašanja:

- Zgodovinski razvoj večernice v okviru literarnega festivala Oko besede ter njena vloga in pomen za razvoj izvirne slovenske otroške in mladinske književnosti.
- Kateri avtorji in avtorice so bili največkrat nominirani in/ali nagrajeni z večernico.
- Katere literarne vrste in žanri so najpogostejše zastopani v naboru nominiranih/nagrajenih literarnih del za večernico.

3 Rezultati

V tabeli 1 so zbrana vsa nominirana in nagrajena dela za nagrado večernica med leti 1997 in 2026; nagrajena dela za posamezno leto so v tabeli izpostavljena z odebeljeno pisavo, izjema je leto 2026, ker ob izidu monografije nagrajeno delo še ni znano. Vsako leto je bila podeljena ena nagrada, izjema je leto 2007, ko sta nagrado prejeli dve knjigi. Že sam uvid v nominacije in nagrade pokaže nekaj zanimivih podatkov glede na uvrščene avtorje in avtorice, glede na večkrat nagrajene avtorje in avtorice in glede na zvrstno-vrstno pripadnost nagrajenih ali nominiranih literarnih del.

Tabela 1: Nominirana in nagrajena dela za večernico 1997–2026⁶

leto nagrade ali nominacije	nominirana in nagrajena dela (nagrajena dela za posamezno leto so zapisana v odebeljeni pisavi)
1997	Desa Muck: <i>Kremplin</i> . Lela B. Njatin: <i>Velikanovo srce</i> . Tone Pavček: <i>Majnice, fulaste pesmi</i>. Bina Štampe Žmavc: <i>Ure kralja Mina</i> . Dim Zupan: <i>Leteti mački</i> .
1998	Milan Dekleva: <i>A so kremšnite nevarne?</i> Milan Jesih: <i>Štiri igre za otroke</i> . Desa Muck: <i>Lažniva Suzi</i>. Andrej Rozman Roza: <i>Skrivnost špurkov</i> . Janja Vidmar: <i>Moj prijatelj Arnold</i> .

⁶ Vsa literarna dela so izšla eno leto pred nominacijo za večernico, tako so razvrščena tudi v tabeli. V besedilu prispevka so ob naslovih zapisane letnice izida.

leto nagrade ali nominacije	nominirana in nagrajena dela (nagrajena dela za posamezno leto so zapisana v odebeljeni pisavi)
1999	Vitan Mal: <i>Ta grajski</i> . Maja Novak: <i>Vile za vsakdanjo rabo</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Muc Mehkošapek</i> . Janja Vidmar: <i>Aknožer</i> . Janja Vidmar: <i>Princeska z napako</i>.
2000	Polonca Kovač: <i>Kaja in njena družina</i>. Kajetan Kovič: <i>Mašji sejem</i> . Feri Lainšček: <i>Žlopi</i> . Maja Novak: <i>Male živali iz velikih mest</i> . Lilijana Praprotnik Zupancič: <i>Resnične pravljice in pripovedke</i> .
2001	Milan Dekleva: <i>Alica v računalniku</i> . Feri Lainšček: <i>Mislice</i>. Matea Reba: <i>Zmajček Bim in Bimbi</i> . Marjan Tomšič: <i>Katka in Bunkec</i> . Danila Žorž: <i>Poskus</i> .
2002	Andrej Makuc: <i>Oč</i> . Desa Muck: <i>Anica in zajček</i> . Matjaž Pikalo: <i>Luža</i>. Bina Štampe-Žmavc: <i>Ukradene sanje</i> . Marjan Tomšič: <i>Martova velika junaštva</i> .
2003	Jana Bauer: <i>Izginjemalec čarovnic</i> . Miroslav Košuta: <i>Njune zgodbe</i> . Marjana Moškrič: <i>Ledene magnolije</i>. Vinko Möderndorfer: <i>Muc Langus in čarovnička Gajka</i> . Dim Zupan: <i>Trnorska mafija</i> .
2004	Desa Muck: <i>Anica in velike skrbi</i> . Slavko Pregl: <i>Srebro iz modre špilje</i>. Peter Svetina: <i>Mroček dobi očala</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Pogašeni zmaj</i> . Janja Vidmar: <i>Prijatelj</i> .
2005	Franjo Frančič: <i>Draženi in jaz</i> . Borut Gombač: <i>Velike oči male budilke</i> . Igor Karlovšek: <i>Gimnazijec</i>. Neli K. Filipič: <i>Na drugi strani</i> . Desa Muck: <i>Anica in velika skrivnost</i> .
2006	Dušan Dim: <i>Distorzija</i>. Barbara Gregorič Gorenc: <i>Tri pike ...</i> Slavko Pregl: <i>Spričevalo</i> . Janja Vidmar: <i>Fantje iz gline</i> . Danila Žorž: <i>Izkop</i> .
2007	Miklavž Komelj: <i>Zverinice</i> . Majda Koren: <i>Eva in kozel</i>. Marko Kravos: <i>Trst v žepu</i> . Irena Velikonja: <i>Poletje na okenski polici</i>. Janja Vidmar: <i>Uspavanka za mladega očka</i> .
2008	Ervin Fritz: <i>Vrane</i>. Andrej Predin: <i>Na zeleno vejo</i> . Andrej Rozman Roza: <i>Kako je Oskar postal detektiv</i> . Anja Štefan: <i>Štiri črne mravlje</i> . Dim Zupan: <i>Hektor in mala šola</i> (Hektor 1).
2009	Mate Dolenc: <i>Polnočna kukavica in druge zgodbe</i> .

leto nagrade ali nominacije	nominirana in nagrajena dela (nagrajena dela za posamezno leto so zapisana v odebeljeni pisavi)
	Evald Flisar: <i>Alica v nori deželi</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Vprašanja srca</i> . Irena Velikonja: <i>Leto v znamenju polža</i> . Janja Vidmar: <i>Pink</i> .
2010	Mate Dolenc: <i>Kraljičin lipicanec in druge zgodbe</i> . Grega Hribar: <i>Hotel sem samo ...</i> Svetlana Makarovič: <i>Mi, kosovirji</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Cesar in roža</i> . Dim Zupan: <i>Hektor in male ljubezni</i> (Hektor 4).
2011	Mate Dolenc: <i>Maščevanje male ostrige</i> . Feri Lainšček: <i>Barvice</i> . Peter Svetina: <i>Modrost nilskih konjev</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Roža v srcu</i> . Janja Vidmar: <i>Kebarie</i> .
2012	Jana Bauer: <i>Groznovilca v Hudi hosti</i> . Cvetka Bevc: <i>Desetka</i> . Neli K. Filipić: <i>Ali te lahko objamem močno?</i> Slavko Pregl: <i>Radovedne pravljice</i> . Dim Zupan: <i>Hektor in zrela hruška</i> (Hektor 7).
2013	Mate Dolenc: <i>Mali princ z otoka</i> . Nataša Konc Lorenzutti: <i>Kakšno drevo zraste iz mačka</i> . Andrej Rozman Roza: <i>Čofli</i> . Barbara Simoniti: <i>Močvirniki</i> . Peter Svetina: <i>Ropotarna</i> .
2014	Tadej Golob: <i>Kam je izginila brina?</i> Neli K. Filipić: <i>Solze so za lužerje</i> . Vinko Möderndorfer: <i>Kot v filmu</i> . Anja Štefan: <i>Gugalnica za vse</i> . Janja Vidmar: <i>Otroci sveta</i> .
2015	Peter Svetina: <i>Domače naloge</i> . Damijan Šinigoj: <i>Iskanje Eve</i> . Vladimir P. Štefanec: <i>Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov</i> . Marija Švajncer: <i>Samotni bralec</i> . Dim Zupan: <i>Jaz, Franci Grdi</i> .
2016	Nataša Konc Lorenzutti: <i>Kdo je danes glavni</i> . Vinko Möderndorfer: <i>Pesmi in pesmičice</i> . Andrej Rozman Roza: <i>Predpravljice in popovedke</i> . Peter Svetina: <i>Kako zoriijo ježevci</i> . Aleš Steger: <i>Kurent</i> .
2017	Nataša Konc Lorenzutti: <i>Avtobus ob treh</i> . Miha Mazzini: <i>Zvezde vabijo</i> . Peter Svetina: <i>Molitvice s stopnic</i> . Peter Svetina: <i>Sosed pod stropom</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Čarimatika</i> .
2018	Jana Bauer: <i>Groznovilca in divja zima</i> . Miroslav Košuta: <i>Ponikalnice</i> . Maša Ogrizek: <i>Gospa s klobukom</i> . Anja Štefan: <i>Drobtine iz mišje doline</i> . Suzana Tratnik: <i>Tombola ali življenje</i> .
2019	Andrej E. Skubic: <i>Babi nima več telefona</i> (Trio golaznikus 2)

leto nagrade ali nominacije	nominirana in nagrajena dela (nagrajena dela za posamezno leto so zapisana v odebeljeni pisavi)
	Igor Karlovšek: <i>Preživetje</i> . Feri Lainšček: <i>Ne</i> . Vinko Möderndorfer: <i>Jaz sem Andrej</i> . Janja Vidmar: <i>Črna vrana</i> .
2020	Boštjan Gorenc – Pižama: <i>Si že kdaj pokusil luno?</i> Igor Karlovšek: <i>Pobeg</i> (Ognjeno plemo 1). Vinko Möderndorfer: <i>Babica za labko noč</i> . Andrej Rozman: <i>Rimuzine in črkolazen</i> . Peter Svetina: <i>Timbuktu Timbuktu</i> .
2021	Borut Gombač: <i>Skrivnost lebdeče knjige</i> . Barbara Gregorič Gorenc: <i>Negotove pesmi</i> . Sebastijan Pregelj: <i>Vrnitev</i> (Zgodbe s konca kamene dobe 6). Simona Semenič: <i>Skrivno društvo KRVZ</i> . Damijan Šinigoj: <i>Kjer veter spi</i> .
2022	Irena Androjna: <i>Modri otok</i> . Jana Bauer: <i>Kako objeti ježa</i> . Nataša Konc Lorenzutti: <i>Tronci</i> . Vinko Möderndorfer: <i>Sončnica</i> . Maša Ogrizek: <i>Lisičja luna</i> .
2023	Špela Frlic: <i>Bleščivka</i> . Igor Karlovšek: <i>Sotočje</i> (Ognjeno plemo 5). Sebastijan Pregelj: <i>Coprnica pod gradom</i> (Zgodbe vojvodine Krajske 1). Luna J. Šribar: <i>Grizolda in maček</i> . Bina Štampe Žmavc: <i>Skrinjica sinjega maka</i> .
2024	Ambrož Kvartič: <i>Rimana kaša</i> . Feri Lainšček: <i>Življenje nima naslova</i> . Lovro Matič / Tomaž Lavrič: <i>Mali črn Oto in druga golažen</i> . Marjana Moškrič: <i>Sneg</i> . Sebastijan Pregelj: <i>Zmaj nad mestom</i> (Zgodbe vojvodine Kranjske 2).
2025	Tina Arnuš Pupis: <i>Modrosti majčega vojvode</i> . Andrej E. Skubic: <i>Lahko bi umrl na tem kavču z mano</i> . Maša Ogrizek: <i>Zgodbe izpod mize</i> . Roman Rozina: <i>Precej drugačen zmaj</i> . Peter Svetina: <i>Tektanje domišljije</i> .
2026 ⁷	Irena Androjna: <i>Jona na križišču svetov</i> . Andreja Borin: <i>Pesmice za najmanjši žep</i> . Neli K. Filipič: <i>Križemsvet</i> . Nataša Konc Lorenzutti: <i>Privočnik za prelisičenje</i> . Anja Štefan: <i>Mala miš, ti loviš</i> .

Vir: lasten

Izpostaviti velja avtorici in avtorja, ki so bili doslej nagrajeni z večernico trikrat (Svetina) ali dvakrat (Vidmar, Moškrič in Skubic), vsi drugi nagrajenci in nagrajenke so prejeli večernico enkrat, pri čemer je zanimivo, da sta bila Moškrič in Skubic doslej nominirana dvakrat in obakrat sta prejela nagrado.

⁷ Ob oddaji prispevka nagrajeno delo še ni znano.

Peter Svetina – 2013: *Ropotarna* (2012), 2016: *Kako zorijo ježevci* (2015), 2017: *Molitvice s stopnic* (2016),

Janja Vidmar – 1999: *Princeska z napako* (1998), 2009: *Pink* (2008),

Marjana Moškrič – 2003: *Ledene magnolije* (2002), 2024: *Sneg* (2023) in

Andrej E. Skubic – 2019: *Babi nima več telefona* (2018), 2025: *Labko bi umrl na tem kavču z mano* (2024).

V 29 letih podeljevanja (do 2025) je bilo nagrajenih 30 literarnih del, nagrado je prejelo 25 ustvarjalcev, 10 žensk in 15 moških. Večina avtoric in avtorjev, ki so bili nagrajeni, je bila za večernico nominirana večkrat (tabela 2), osem prejemnikov nagrade večernica pa je bilo uvrščenih v izbor samo z enim literarnim delom.

3.2 Vsi nagrajeni in večkrat nominirani avtorji in avtorice

Doslej nominiranih 150 del (vključno z letom 2026) je napisalo 68 avtoric in avtorjev, med njimi je 40 takšnih, ki so dosegli eno nominacijo (in 8 z enim delom, ki je bilo hkrati tudi nagrajeno), 11 avtorjev je bilo nominiranih dvakrat, 3 avtorji trikrat, 5 avtorjev štirikrat, 4 avtorji petkrat, 2 avtorja šestkrat ter po en avtor z osmimi (Bina Štampe Žmavc), devetimi (Peter Svetina) in desetimi (Janja Vidmar) nominacijami. V nadaljevanju so predstavljene književne vrste, v katere sodijo vsa nagrajena dela ter dela tistih avtorjev, ki so bili najmanj dvakrat nominirani (vključno z nagrajenimi deli).

Tabela 2: Vsi nagrajeni in večkrat nominirani avtorji in avtorice

avtorica/avtor, skupno število nagraj in nominacij	nagrajena ali nominirana literarna dela	književna vrsta
Janja Vidmar 10 nominacij, 2 nagradi	<i>Moj prijatelj Arnold,</i> <i>Aknožer,</i> <i>Prijatelj, Kebarie,</i> <i>Otroci sveta,</i> <i>Princeska z napako, Fantje iz gline,</i> <i>Uspavanka za mladega očka, Pink,</i> <i>Črna vrana</i>	detektivska povest fantastična pripoved socialno-psihološki povesti zbirka kratke proze socialno-psihološki romani
Peter Svetina	<i>Mrožek dobi očala,</i> <i>Modrost nilskih konjev,</i>	živalska pravljica zbirka nonsensnih kratkih zgodb

avtorica/avtor, skupno število nagrad in nominacij	nagrajena ali nominirana literarna dela	književna vrsta
9 nominacij, 3 nagrade	<i>Ropotarna,</i> <i>Kako zorijo ježevci,</i> <i>Domače naloge, Molitvice s stopnic,</i> <i>Sosed pod stropom,</i> <i>Timbuktu, Timbuktu, Tehtanje</i> <i>domišljije</i>	zbirka kratke proze in poezije nonsensna pripoved pesniški zbirki fantastična pripoved zbirki kratkih (fantastičnih) zgodb
Bina Štampe Žmavc 8 nominacij, 1 nagrada	<i>Ure kralja Mina,</i> <i>Muc Mehkošapek,</i> <i>Pogašeni žmaj,</i> <i>Cesar in roža,</i> <i>Vprašanja srca, Roža v srcu,</i> <i>Čarimatika,</i> <i>Skrinjica sinjega maka</i>	fantastična pripoved sodobna pravljica zbirka živalskih pravljic zbirka pravljic pesniške zbirke kratka realistična zgodba
Dim Zupan 6 nominacij, 1 nagrada	<i>Leteči mački,</i> <i>Trnovska mafija,</i> <i>Hektor 1: Hektor in mala šola,</i> <i>Hektor 4: Hektor in male ljubezni,</i> <i>Hektor 7: Hektor in zrela bruska, Jaz,</i> <i>Franci grdi</i>	socialno-psihološki roman realistična (pustolovska) povest živalske pripovedi (živalski realizem)
Vinko Möderndorfer 6 nominacij, 1 nagrada	<i>Muc Langus in čarovnička Gajka,</i> <i>Pesmi in pesmičice, Babica za lahko noč,</i> <i>Kot v filmu, Jaz sem Andrej, Sončnica</i>	fantastična pripoved pesniški zbirki socialno-psihološki romani
Desa Muck 5 nominacij, 1 nagrada	<i>Kremplin,</i> <i>Lažniva Suzi,</i> <i>Anica in zajček, Anica in velike skrbi,</i> <i>Anica in velika skrivnost</i>	fantastični roman socialno-psihološki roman realistične povesti
Andrej Rozman Roza 5 nominacij, 1 nagrada	<i>Skrivnost špurkov, Čofli,</i> <i>Kako je oskar postal detektiv,</i> <i>Predpravljen in popovedke,</i> <i>Rimuzine in črkolazen</i>	fantastični pripovedi zbirka kratkih detektivske zgodb zbirka kratkih zgodb pesniška zbirka
Nataša Konc Lorenzutti 5 nominacij	<i>Kakšno drevo zraste iz mačka, Kdo je</i> <i>danes glavni, Tronci</i> <i>Avtobus ob treh,</i> <i>Priročnik za preličenje</i>	realistične povesti socialno-psihološki roman basni, pesniška zbirka
Feri Lainšček 5 nominacij, 1 nagrada	<i>Žlopi,</i> <i>Mislice,</i> <i>Barvice, Ne,</i> <i>Življenje nima naslova</i>	kratke fantastične zgodbe zbirka pravljic pesniški zbirki socialno-psihološki roman
Anja Štefan 4 nominacije, 1 nagrada	<i>Štiri črne mravlje, Gugalnica za vse,</i> <i>Mala miš, ti loviš</i> <i>Drobtine iz miše doline</i>	zbirke pravljic pesniška zbirka
Mate Dolenc 4 nominacije, 1 nagrada	<i>Polnočna kukavica in druge zgodbe,</i> <i>Krajičini lipicanci in druge zgodbe,</i> <i>Maščevanje male ostrige,</i> <i>Mali princ z otoka</i>	zbirke kratkih fantastičnih zgodb socialno-psihološki roman
Jana Bauer 4 nominacije	<i>Izginevalec čarovnic, Groznovila v</i> <i>Hudi bosti, Groznovila in divja zima,</i> <i>Kako objeti ježa</i>	fantazijske pripovedi kratka fantastična zgodba

avtorica/avtor, skupno število nagrada in nominacij	nagrajena ali nominirana literarna dela	književna vrsta
Igor Karlovšek 4 nominacije, 1 nagrada	<i>Gimnazijec</i> , <i>Preživetje</i> , Ognjeno pleme 1: <i>Pobeg</i> , Ognjeno pleme 5: <i>Sotočje</i>	socialno-psihološki roman pustolovski roman zgodovinska romana
Neli K. Filipić 4 nominacije	<i>Na drugi strani</i> , <i>Ali te lahko objamem močno?</i> , <i>Solže so za lužerje</i> <i>Križemsvet</i>	fantastični roman realistična kratka zgodba socialno-psihološki roman kratka fantastična zgodba
Slavko Pregl 3 nominacije, 1 nagrada	<i>Srebro iz modre špilje</i> , <i>Spričevalo</i> , <i>Radovedne pravljice</i>	socialno-psihološka romana realistična povest
Sebastijan Pregelj 3 nominacije, 1 nagrada	Zgodbe s konca kamene dobe 6: <i>Vrtniter</i> , Zgodbe vojvodine Kranjske 1: <i>Coprnica pod gradom</i> , Zgodbe vojvodine Kranjske 2: <i>Zmaj nad mestom</i>	realistične zgodovinske povesti
Maša Ogrizek 3 nominacije, 1 nagrada	<i>Gospa s klobukom</i> , <i>Lisičja luna</i> , <i>Zgodbe izpod miže</i>	fantastična romana kratke fantastične zgodbe
Milan Dekleva 2 nominaciji	<i>A so kremšnite nevarne?</i> , <i>Alica v računalniku</i>	kratka fantastična zgodba pesniška zbirka
Maja Novak 2 nominaciji	<i>Vile za vsakdanjo rabo</i> , <i>Male živali iz velikih mest</i>	fantastična pripoved kratke fantastične zgodbe
Marjan Tomšič 2 nominaciji	<i>Katka in Bunkec</i> , <i>Martova velika junaštva</i>	realistični povesti
Danila Žorž 2 nominaciji	<i>Poskus</i> , <i>Izkop</i>	znanstveno-fantastična romana
Marjana Moškrič 2 nagradi	<i>Ledene magnolije</i> , <i>Sneg</i>	socialno-psihološka romana
Borut Gombač 2 nominaciji	<i>Velike oči male budilke</i> , <i>Skrivnost lebdeče knjige</i>	zbirki kratkih fantastični zgodb
Barbara Gregorič Gorenc 2 nominaciji	<i>Tri pike ...</i> , <i>Negotove pesmi</i>	pesniški zbirki
Irena Velikonja 2 nominaciji, 1 nagrada	<i>Poletje na okenski polici</i> , <i>Leto v znamenju polža</i>	socialno-psihološka romana
Damijan Šinigoj 2 nominaciji	<i>Iskanje Eve</i> , <i>Kjer veter spi</i>	socialno-psihološka romana
Andrej E. Skubic 2 nagradi	<i>Trio golaznikus 2: Babi nima več telefona</i> <i>Labko bi umrl na tem kavču z mano</i>	realistična (pustolovska) povest socialno-psihološki roman
Irena Androjna 2 nominaciji	<i>Modri otok</i> , <i>Jona na križišču svetov</i>	fantastična romana
Tone Pavček 1 nagrada	<i>Majnice</i> , <i>fulaste pesmi</i>	pesniška zbirka
Polonca Kovač 1 nagrada	<i>Kaja in njena družina</i>	realistična povest

avtorica/avtor, skupno število nagraj in nominacij	nagrajena ali nominirana literarna dela	književna vrsta
Matjaž Pikalo 1 nagrada	<i>Luža</i>	realistična povest
Majda Koren 1 nagrada	<i>Eva in kozel</i>	fantastična pripoved
Dušan Dim 1 nagrada	<i>Distorzija</i>	socialno-psihološki (glasbeni) roman
Ervin Fritz 1 nagrada	<i>Vrane</i>	pesniška zbirka
Vladimir P. Štefanec 1 nagrada	<i>Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov</i>	socialno-psihološki roman
Špela Frlic 1 nagrada	<i>Bleščinka</i>	fantastična pripoved

Vir: lasten

3.2.1 Poezija

Doslej se je med nominirana dela za večernico uvrstilo 20 **pesniških zbirk** in še štiri knjige, ki vsebujejo poezijo in prozo, to je približno 15 % vseh nominacij. Med nagrajenimi deli je pet pesniških zbirk, vse pa so pomembne za razvoj otroške ali mladinske poezije. *Majnice, fulaste pesmi* Toneta Pavčka (1996) so postale mladinska klasika, pri čemer je žirija ob podelitvi nagrade v utemeljitvi zapisala: »Pesnik vzpostavlja dialog z najstnikom v svojem posebnem pesniškem razmisleku starostno določenega, a hkrati univerzalnega dojemanja ljubezni, izpovedi in dozorevanja.« (Prva podelitev nagrade večernica, 1998: 87) V pesniški zbirki *Vrane* (2007) Ervina Fritza z ilustracijami Matjaža Schmidta so vrane »personificirani liki, ki vstopajo v pesniški svet s povsem običajnimi človeškimi opravili, stanji v obliki izštevanka, prepiri, prepričanju, generacijskimi razkoraki in spomini na pogumno mladost, pa tudi kot lokalni/krajevni oz. pokrajinski pripadniki.« (Večernica 2007, 2008: 59) Za zbirko *Molitvice s stopnic* (2016) Petra Svetine z ilustracijami Ane Zavadlav je zapisal Igor Saksida (2025: 8), da gre »za upesnjevanje izrazito nenavadne teme, ki bi lahko (in v starejših besedilih tudi je) privedla do moraliziranja oz. vzgojnosti – gre za odnos sodobnega otroka do vere/Boga. Otrok je v tej zbirki postavljen v svet, ki ni niti zgolj igriv, poetiziran ali humoren (kot niz vsakodnevnih trenutkov).« V zbirki *Drobtine iz mišje doline* (2017) Anje Štefan z ilustracijami Alenke Sottler pa je »zaznavna celovitost sveta – pesmi prikazujejo najrazličnejše značajske poteze pesemskih junakov in s tem vzbujajo raznovrstna razpoloženja /.../« (Saksida 2022: 72). O pesniški zbirki Andreja Rozmana Roze z ilustracijami Zvonka Čoha z naslovom *Rimuzine in črkolazen* (2019) je zapisala Milena Mileva Blažić (2020: 1768): »Rozmanovo poezijo, ki se intertekstualno navezuje na literarno zgodovino,

odlikujeta inovacija in večpomenskost, zato je njegova presežna zbirka Rimuzine in črkolazen, letos na literarnem festivalu Oko besede nagrajena z večernico, odličen zgled večnaslovniške in izvirne avtopoetike.« S kar tremi pesniškimi zbirkami je bila doslej nominirana Bina Štampe Žmavc, pri čemer izpostavlja Igor Saksida (2022: 237–238), da je

tudi v zbirkah z miselno poezijo temeljnih pojmov bivanja opazna jezikovna igra (sanjina, pravljicnina, cvetličnina), vendar se zdi, da je njena vloga drugačna kot v nonsensni poeziji – ne gre za humorno preoblikovanje jezika, za ustvarjanje neverjetnih jezikovnih domislic, ampak za oblikovanje novih besed in zvez, ki nakazujejo nedojemljivost in razumsko neobvladljivost sveta – izražajo neznani, skrivnostni »nekaj«, preko katerega se le sluti »duša sveta.

3.2.2 Proza

Približno 85 % nominiranih del se uvršča v prozo, kar ustreza tudi odstotku izdanih proznih del na tržišču izvirne otroške in mladinske književnosti. Od tega se je v izbor nominiranih in nagrajenih del uvrstilo največ realističnih romanov, po pogostosti sledijo realistične povesti, zbirke ali samostojne izdaje del kratke fantastične proze (vključno s pravljicami), fantastične pripovedi, fantastični romani in zbirke ali samostojna dela kratke realistične proze. Največje odstopanje med izdanimi deli in številom nominiranih ali nagrajenih del za večernico je pri romanih, saj se jih uvrsti med nominacije in nagrade bistveno višji odstotek od deleža izdaj.⁸ Med nagrajenimi deli (do vključno 2025) je izjema *Ropotarna* Petra Svetine, ki vsebuje poezijo in prozo; glede na književno vrsto sta bili nagrajeni enkrat zbirka kratke fantastične proze (Dolenc) in živalska pripoved (Zupan), dvakrat fantastični pripovedi (Koren, Svetina), dve zbirki pravljic (Lainšček, Štampe Žmavc), štiri realistične povesti (Kovač, Pikalo, Skubic, Pregelj), dva fantastična romana (Frlic, Ogrizek) in dvanajst realističnih romanov (Muck, Pregl, Karlovšek, Dim, Velikonja, Möderndorfer, Štefanec in Skubic ter dvakrat Vidmar in Moškrič).

Za **kratko prozo** velja, da je edina književna vrsta, ki je namenjena bralcem od predšolskega obdobja do konca branja mladinske književnosti, glede na mladega bralca pa jo opredeljujejo snov, tema, motivi, pripovedovalec, stil in druge morfološke značilnosti literarnih del. V kratko realistično prozo sodijo **kratke realistične zgodbe in črtice**, ki so večinoma izdane kot zbirke ilustriranih knjig,

⁸ Npr. po podatkih za leto 2025 je v sistemu Cobiss s ključno besedo mladinski roman (in filtri ciljni skupini mladina in otroci, slovenska književnost, slovenski jezik, tiskana knjiga) zabeleženih 31 romanov; skupno število vseh izdaj z istimi filtri s ključno besedo mladinska književnost ali otroška književnost je 551.

npr. za mladostnike izstopa zbirka Janje Vidmar *Otroci sveta*, zbirka detektivskih zgodb Andreja Rozmana Roze *Kako je Oskar postal detektiv*, v otroško književnost sodi zbirka Miroslava Košute *Njune zgodbe*. Samostojne izdaje krakoproznih realističnih del pa so izjema (primer slikanici Neli K. Filipić *Ali te lahko objamem močno?*; Bina Štampe Žmavc *Skrinjica sinjega maka*). **Kratka fantastična proza** zajema pravljice (ki v ožjem smislu sodijo med fantazijsko prozo) in kratke fantastične zgodbe vključno s podtipom nonsensne zgodbe.⁹ Med zbirkami **pravljic** izstopata dve, ki sta prejeli nagrado, Ferija Lainščka *Misljice* in Bina Štampe Žmavc *Cesar in roža*. Obema zbirkama je skupna izrazita medbesedilnost, pri čemer se avtorja spoštljivo naslanjata na kanon svetovne pravljичne tradicije, obe zbirki sta naslovniško odprti in nista namenjeni najmlajšim bralcem. **Živalske pravljice** kot poseben tip tovrstne književnosti, v kateri so literarni liki večinoma antropomorfne živali, so bile večkrat nominirane, med njimi izstopajo zbirke za otroke *Pogašeni zmaj* Bine Štampe Žmavc, *Štiri črne mravljice*, *Gugalnica za vse* in *Mala miš, ti loviš* Anje Štefan. Za zbirke **kratkih fantastičnih zgodb** so bili nominirani Mate Dolenc s tremi knjigami, *Polnočna kukavica in druge zgodbe*, *Kraljičini lipicanci in druge zgodbe* in *Maščevanje male ostrige*, Maša Ogrizek z zbirko *Zgodbe izpod miže*, Maja Novak z zbirko *Male živali iz velikih mest* in Borut Gombač z dvema zbirkama, *Velike oči male budilke*, *Skrivnost lebdeče knjige*. Milan Dekleva (*A so kremšnite nevarne?*), Jana Bauer (*Kako objeti ježca?*) in Neli K. Filipić (*Križemsvet*) pa za fantastične kratke zgodbe, izdane v slikaniški obliki; tudi kratke fantastične zgodbe so namenjene mlajšim bralcem. **Nonsens** kot podtip fantastike je največ nominacij prinesel Petru Svetini, *Modrost nilskih konjev*, *Ropotarna*, *Timbuktu*, *Timbuktu* in *Tehtanje domišljije*, pri čemer dve zbirki vsebujeta tudi poezijo.

Srednje dolga proza, kamor se uvrščajo realistične povesti in fantastične pripovedi. Najpomembnejše značilnosti te književne vrste so: dolžina besedila (gre za daljša prozna besedila), natančnejša karakterizacija likov, sorazmerno natančno določena književni čas in prostor. **Realistične povesti** so – za razliko od romanov – bolj pogosto žanrsko umeščene med pustolovsko prozo, npr. nagrajeno delo Andreja E. Skubica iz serije Trio Golaznikus, detektivska povest Janje Vidmar *Moj prijatelj Arnold*, zgodovinske povesti, kar za tri iz dveh serij je bil nominiran Sebastijan Pregelj (*Zgodbe s konca kamene dobe* – nagrada, *Zgodbe vojvodine Kranjske*). Z dvema deloma serije o Hektorju (za 7. del nagrada), ki sodi v živalski realizem, je v nabor uvrščen Dim Zupan. Kljub temu da so povesti bolj žanrsko raznolike, jih največ sodi

⁹ Drugih tipov kratke fantastične proze (npr. basni, bajke, pripovedke, kratke znanstvenofantastične zgodbe) v naboru nominiranih ali nagrajenih del za večernico ni.

med socialno-psihološko prozo, npr. Polonca Kovač s povestjo *Kaja in njena družina*, Janja Vidmar z deloma *Prijatelj in Kebarie*, Desa Muck s tremi knjigami iz serije Anica. Pokaže se še ena pomembna značilnost realističnih povesti, in sicer da pogosto izhajajo v serijah (Skubic, Muck, Pregelj, Zupan). Pri **fantastičnih pripovedih** gre za različne pojavnosti (hkratno, vzporedno ali zaporedno pojavljanje) realnega in irealnega literarnega prostora ter literarnih likov v njih, jasno razvidna je ločnica med realnim in fantastičnim svetom/dogajanjem, kar je temelj dvodimenzionalnosti. V to skupino nominiranih besedil sodijo dela Bine Štampe Žmavc *Ure kralja Mina*, Andreja Rozmana Roze *Skrivnost špurkov* in *Čofli*, Jane Bauer *Izginjevalec čarovnic*, *Groznovilca v Hudi hosti* in *Groznovilca in divja zima*, ter ter nagrajeni deli Majde Koren *Eva in kozel* in Špele Frlic *Bleščivka*.

Mladinski roman ima natančno izrisan glavni literarni lik, to je mladostnik v težavnem pubertetnem obdobju, književni prostor in čas sta precej natančno določena, mladi bralec sprejema predvsem (zanimivo) zgodbo. Pripovedovalec je najpogosteje prvoosebni, to je glavni literarni lik, pogosto je hkrati tudi naslovni lik romana, in pripoveduje o svojem življenju, kar povsem ustreza težnji romana, da je njegova stalnica vendarle sfera zasebnega. Snovno-motivno se kaže mladinski roman na Slovenskem v štirih (temeljnih) žanrih, pri čemer velja tudi v tovrstnem romanopisju žanrski sinkretizem, kakor ga za nemladinski sodobni roman ugotavlja Alojzija Zupan Sosič (2003). Temeljni žanri slovenskega **realističnega mladinskega romana** so zgodovinski, avanturistični, ljubezenski in socialno-psihološki roman. Med proznimi deli je največ realističnih socialno-psiholoških romanov, ki so namenjeni mladostnikom ob koncu osnovne šole in srednješolcem. Za večernico je bila kar petkrat nominirana (dve nagradi) Janja Vidmar z romani, ki sodijo v to skupino (*Princeska z napako*, *Fantje iz gline*, *Uspavanka za mladega očka*, *Pink*, *Črna vrana*). V skoraj vsakem mladinskem romanu odpira Vidmar tabuizirane (problemske) teme na način, ki razkriva moralno razsežnost, odstira tiste družbene in osebne probleme mladih, ki so pogosto prikriti: družinsko nasilje, družbeno nasilje in z njim povezana vojna in begunska problematika, izločenost zaradi revščine, ideal zunanje podobe mladostnika, zasmehovanje in sovražnost zaradi različnosti. Vinko Möderndorfer je bil doslej nominiran s tremi romani, ki sodijo v žanr socialno-psiholoških del (*Kot v filmu*, *Jaz sem Andrej*, *Sončnica*). Izpostaviti velja še dela Marjane Moškrič (*Ledene magnolije*, *Sneg*), Ferija Lainščka (*Življenje nima naslova*) in Igorja Karlovška (*Gimnazijec*). Slednji je zaznamoval slovensko zgodovinsko romanopisje s peteroknjžjem *Ognjeno pleme*, prva in zadnja knjiga v seriji sta bili tudi nominirani. **Fantastični mladinski roman** kot ena najbolj branih literarnih vrst med mladimi v

izvirnem leposlovju ni tako pogost. Temeljna značilnost fantastičnih romanov je ločnica med realnim ter fantastičnim književnim časom in prostorom, meja med njima je prestop iz enega sveta v drugega. V to skupino sodijo dela Dese Muck (*Kremlin*), Neli K. Filipić (*Na drugi strani*), Maše Ogrizek (*Gospa s kelobukom, Lisičja luna*) in Irene Androjna (*Modri otok, Jona na križišču svetov*). Med nominacijami sta le dva znanstvenofantastična romana Danile Žorž (*Poskus, Izkop*); besedila, ki sodijo v to skupino, namreč znanost potvarjajo, zato mora biti postopek izveden tako, da na fantastiki grajeno delo deluje znanstveno potrjeno in predvsem verjetno (Haramija 2012: 34).

4 Razprava

Uvrstitev med nagrajena ali nominirana dela pokaže, da sta Janja Vidmar in Peter Svetina, ki sta bila največkrat nominirana in nagrajena, tudi med najbolj obravnavanimi avtorji, in sicer tako v znanstvenem in strokovnem tisku kakor tudi v izobraževalnem prostoru. Enako velja tudi za Marjano Moškrič in Andreja E. Skubica, prejemnika dveh večernic. Med ugotovitvami lahko izpostavim velik vpliv avtorjev in avtoric, ki so bili večkrat nominirani (in enkrat nagrajeni) v daljšem časovnem obdobju, in literarna dela za otroke ali mladostnike še vedno izdajajo. V to skupino vplivnih avtoric in avtorjev sodijo Bina Štampe Žmavc, Vinko Möderndorfer, Desa Muck, Andrej Rozman Roza, Feri Lainšček, Jana Bauer, Igor Karlovšek, Neli K. Filipić, Slavko Pregl, Sebastijan Pregelj, Anja Štefan, Maša Ogrizek, Nataša Konc Lorenzutti, Borut Gombač, Barbara Gregorič Gorenc in Irena Androjna.

Med drugimi nagrajenimi ali nominiranimi avtoricami in avtorji se kažejo precejšnje razlike glede na produkcijo in posledično glede na obravnavo v znanstvenem in izobraževalnem prostoru, pa tudi pri prostočasnem branju. V prvi skupini so starejši avtorji, ki so bili že uveljavljeni pred začetkom podeljevanja večernice, in so bili ob prejemu nagrade ali nominacije v zadnjem (Tone Pavček, Kajetan Kovič, Marjan Tomšič, Miroslav Košuta) ali poznem obdobju ustvarjanja in ne izdajajo več del za otroke in mlade (Ervin Fritz, Polonca Kovač, Svetlana Makarovič, Mate Dolenc, Dim Zupan, Milan Dekleva, Milan Jesih). Drugo skupino tvorijo avtorji ene nagrajene ali nominirane knjige in tisti, ki so prenehali pisati otroška ali mladinska literarna dela (Dušan Dim, Vladimir P. Štefanec, Gregor Hribar, Tadej Golob, Marija Švajncer, Miha Mazzini, Maja Novak, Danila Žorž, Matjaž Pikalo). V tretjo skupino sodijo avtorice in avtorji, ki se na področju otroške in mladinske književnosti šele

uveljavljajo (Špela Frlic, Luna J. Šribar, Ambrož Kvartič, Simona Semenič, Roman Rozina, Tina Arnuš Pupis, Boštjan Gorenc Pižama).

Med nagrajenimi in nominiranimi literarnimi deli jih glede na književne zvrsti najmanj sodi v dramatiko, in sicer le eno delo, to so *Štiri igre za otroke* Milana Jesiha. Po pogostosti je na drugem mestu poezija z 20 nominacijami, med njimi je bilo pet nagrajenih pesniških zbirk, Pavčkove *Majnice*, *Vrane* Ervina Fritza, Svetinove *Molitvice s stopnic*, *Drobtine iz mišje doline* Anje Štefan in pesniška zbirka Andreja Rozmana Roze *Rimuzine in črkolaze*. Trikrat je bila s svojimi zbirkami med nominirana dela uvrščena Bina Štampe Žmavc, po dvakrat so bile nominirane zbirke Ferija Lainščka, Barbare Gregorič Gorenc, Vinka Möderndorferja in Petra Svetine. Največ (85 %) literarnih del sodi v prozo. Med nagrajenimi deli (do vključno 2025) je izjema *Ropotarna* Petra Svetine, ki vsebuje poezijo in prozo. Glede na prozne književne vrste so bile nagrajene enkrat zbirka kratke fantastične proze Mateta Dolenca *Maščevanje male ostrige* in živalska pripoved Dima Zupana *Hektor in zrela hruška*; tri fantastične pripovedi *Bleščivka* Špele Frlic *Eva in kozel* Majde Koren in *Kako zorijo ježevci* Petra Svetine; dve zbirki pravljic *Misljice* Ferija Lainščka in *Cesar in roža* Bine Štampe Žmavc; štiri realistične povesti *Kaja in njena družina* Polonce Kovač, *Luža* Matjaža Pikala, *Babi nima več telefona* Andreja E. Skubica in *Vrnitev* Sebastijana Preglja; fantastični roman *Lisičja luna* Maše Ogrizek; dvanajst realističnih romanov *Lažniva Suzi* Dese Muck, *Srebro iz modre špilje* Slavka Pregla, *Gimnazijec* Igorja Karlovška, *Distorzija* Dušana Dima, *Poletje na okenski polici* Irene Velikonja, *Kot v filmu* Vinka Möderndorferja, *Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov* Vladimirja P. Štefaneca, *Labko bi umrl na tem kavču z mano* Andreja E. Skubica, dva romana Janje Vidmar *Princeska z napako* in *Pink* ter dva romana Marjane Moškrič *Ledene magnolije* in *Sneg*. Med nominiranimi in nagrajenimi deli se kaže žanrski premik od pretežno pustolovskih del k socialno-psihološkim temam, ki so družbeno kritične in vsebujejo tabujske (to je družbene) in problemske (na osebni ravni) motive.

V popisu nominacij so upoštevana tudi vsa nagrajena dela (tabela 2). Pokaže se, da avtorice in avtorji, ki imajo tri nominacije in več ali nagrado in nominacije, pomembno vplivajo na bralne interese otrok in mladine. Hkrati so ali postajajo nagrajena in nominirana literarna dela tudi del izvirnega slovenskega kanona in prehajajo med obvezno branje v izobraževalnem procesu, upoštevana so pri izborih knjig za Tekmovanje učencev in dijakov s področja slovenščine za Cankarjevo priznanje, pri bralnih seznamih za bralno značko ipd. Tako dosejajo literarna dela, ki so nagrajena ali nominirana za večernico, najširši krog mladih bralcev.

Maša Ogrizek, dobitnica večernice za fantastični roman *Lisičja luna*, je ob prejemu nagrade dejala:

Vsake toliko si izmislim kakšen koncept, zato da lažje mislim svet, da si ga razložim. In eden od takšnih konceptov je začasno pleme. Z besedama začasno pleme razumem ljudi, ki se zberejo tako, kot smo se danes mi v tej dvorani. Ljudi, ki se zberemo na predstavi, v kinu, na koncertu. Takrat se povežemo, čeprav se ne poznamo, in ko se razidemo, smo si nekaj izmenjali. (Ogrizek 2022)

Lahko ji le pritrdim, ker sta večernica in Oko besede združila pisatelje, otroke, učence, dijakе, učitelje, knjižničarje in raziskovalce v posebno pleme – pleme bralcev otroške in mladinske književnosti.

Zahvala

Haramija je napisala prispevek v okviru programske skupine P6-0156 Slovensko jezikoslovje, književnost in poučevanje slovenščine, ki jo financira ARIS.

Viri in literatura

Viri

Nominirana in nagrajena literarna dela (tabela 1).

Literatura

Milena Mileva BLAŽIČ (2020). Andrej Rozman Roza: Rimuzine in črkolazen. *Sodobnost* 84/11. 1765–1768.

Dogovor o ustanovitvi nagrade za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo, 1996. Rokopisni dokument, arhiv Argo.

Dragica HARAMIJA, 2012. *Nagrajene pisave: opusi po letu 1991 nagrajenih slovenskih mladinskih pripovednikov*. Murska Sobota: Franc-Franc (Zbirka Misel o slovenski besedi).

Dragica HARAMIJA, 2021. Vrednotenje otroške in mladinske književnosti za branje v izobraževalnem prostoru. *Otrok in knjiga* 48/111. 16–31.
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-HX5B831V>

Marjana MOŠKRIČ, 2025. O Očesu besede. V: HARAMIJA, Dragica (ur.): *Oko besede – že 30 let [srečanje otroških in mladinskih pisateljev]*. Murska Sobota, 2. 10.– 4. 10. 2025.
<https://www.okobesede.org/oko-besede-2025>

Maša OGRIZEK, 2022. Čas za umetnost moramo iztrgati iz čeljusti kapitalizma. *Večer*, 24. 9. 2022.
<https://vecer.com/kultura/foto-masa-ogrizek-cas-za-umetnost-moramo-iztrgati-iz-celjusti-kapitalizma-10297641>

Oko besede, <https://www.okobesede.org/oko-besede>.

Otrok in knjiga, 2009: Kolofon. *Otrok in knjiga* 36/76. 4.

Prva podelitev nagrade večernica, 1998: Obrazložitev žirije. *Otrok in knjiga* 25/45. 87.

Vesna RADOVANOVIČ (ur.), 2005. Kdaj ste umrli?: zgode in nezgode slovenskih mladinskih pisateljev. Murska Sobota: Franc-Franc.

Vesna RADOVANOVIČ (ur.), 2021. *Srečanja in srečevanja: 25 let srečanja Oko besede in nagrade večernica*. Murska Sobota: Argo, društvo za humanistična vprašanja.

- Igor SAKSIDA, 2022. Čutiti pesem in razmišljati o njej? Oboje. Razvijanje bralne zmožnosti ob izbranih pesniških zbirkah za Cankarjevo tekmovanje. *Otrok in knjiga* 49/115. 66–75.
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-Z5AF0BQN>
- Igor SAKSIDA, 2022. Pesmi v oblakah. V: *Bina Štampe Žmavc: V se-bine sveta: izbor poezije, proze in dramatike za otroke*. Maribor: Pivec. 234–240.
- Igor SAKSIDA, 2025. Večplastnost otroškega zornega kota v mladinski poeziji Petra Svetine. V: HARAMIJA, Dragica (ur.): *Preučevanje otroške in mladinske književnosti*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, 2025. 127–146.
<https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/936/chapter/188>
- Sporazum o trajnem sodelovanju pri nagradi večernica za najboljše slovensko mladinsko literarno delo*, 1997. Rokopisni dokument, arhiv Argo.
- Večernica 2007, 2008. Utemeljitev žirije. *Otrok in knjiga* 35/72. 59–67.
- Alojzija ZUPAN SOSIČ, 2003. *Zavetje zgodbe*. Sodobni slovenski roman ob koncu stoletja. Ljubljana: Literarno-umetniško društvo Literatura (Zbirka Novi pristopi).

O avtorici

Dr. **Dragica Haramija** je redna profesorica na področju slovenske književnosti na Univerzi v Mariboru; na Pedagoški fakulteti in Filozofski fakulteti predava otroško in mladinsko književnost. Osrednje področje njenega raziskovanja sta otroška in mladinska književnost (literarna zgodovina: opusi slovenskih mladinskih pisateljev; zvrsti in vrste v slovenski otroški in mladinski prozi). Prav tako se ukvarja z raziskovanjem bralne pismenosti in lahkega branja (preprostega jezika). Izdala je 7 znanstvenih monografij, 85 znanstvenih člankov in več kot 50 samostojnih poglavij v znanstvenih monografijah. Leta 2023 je prejela nagrado Univerze v Mariboru za vrhunske uspehe, dosežke in zasluge na znanstvenoraziskovalnem in izobraževalnem področju.